

2. ECONOMISCHE SITUATIE IN DE ZUIVEL IN 2009 VOORUITZICHTEN VOOR 2010

2.1. WERELD

2.1.1. Tragere groei globale melkproductie

Verwacht wordt dat de groei van de wereldmelkproductie in 2009 zal afnemen. In heel wat regio's daalde de productie als gevolg van lagere melkprijzen en hogere kosten. Voor 2009 wordt een toename verwacht van 5 miljoen ton of 0,7 %. Deze cijfers zijn evenwel nog voorlopig. Bepaalde bronnen spreken zelfs van een lichte daling. In 2008 en 2007 was de groei van de wereldmelkproductie reeds afgezwakt met groeivoeten van respectievelijk 1,6 en 2,1 %. In 2006 werd nog een toename van 2,5 % gerealiseerd. Voor 2010 wordt een iets hogere toename verwacht, namelijk met 1,4 %. Tussen 1998 en 2008 is de totale wereldmelkproductie met 134 miljoen ton of 24 % gestegen. Dit stemt overeen met een jaarlijkse gemiddelde groei van 2,3 %.

Wereldmelkproductie per diersoort

(in miljoen ton)	1992	2000	2005	2006	2007	2008 (1)	2009 (1)
Koemelk	461	491	544	557	567	577	580
Buffelmelk	46	67	79	82	87	88	89
Geitenmelk	10	13	15	15	15	15	15
Schape melk	8	8	9	9	9	9	9
Andere	1	1	2	2	2	2	2
ALLE MELK	525	579	648	665	679	690	695

(1) Raming
Bron: IDF

2.1.2. Aanzienlijke daling in China, toename in India en Oceanië

Volgens de USDA kende de melkproductie op wereldniveau in 2009 een kleine daling. Opvallende is de grote achteruitgang in China. De EU en de USA bleven nagenoeg stabiel. Alleen in Zuid-Amerika, India en Oceanië kon een vooruitgang opgetekend worden. Voorspellingen met betrekking tot **2010** moeten met de nodige voorzichtigheid geïnterpreteerd worden. Eén jaar vooruitblikken is bij de huidige marktvolatiliteit een hele opgave, zelfs als het om het inschatten van de productie gaat. Voor 2010 wordt een toename van ruim 1 % verwacht. Deze is vooral het gevolg van het herstel in China en de verdere doorgroei in India.

De melkproductie in **China** kreeg een zware klap in 2009: een achteruitgang van bijna 20 % ! Dit is te wijten aan het wantrouwen in de lokale melk en dit ten gevolge van het melamineschandaal. Voor 2010 wordt een gedeeltelijk herstel verwacht en zou de productie terug het niveau van 2006 bereiken.

Hierdoor stijgt de invoerbehoefte van China. India daarentegen kent een gestage groei van de productie van koemelk.

De melkproductie in de USA is in 2009 lichtjes (- 0,3 %) gedaald. Hiermee is een continue groei sedert 2001 onderbroken. Het aantal koeien daalde sterker, namelijk met 1,2 %. De melkproductie per koe nam toe tot een record van 9.333 kg. De opbrengsten uit melk daalden met 30 % tot 53,7 miljard USD. De gemiddelde melkprijs daalde tot 28,51 USD/100 kg, wat overeenstemt met 20,44 euro (gemiddelde koers voor 2009 1 euro = 1.3948 USD). In tegenstelling tot eerdere prognoses zou in **2010** toch een kleine toename verwacht worden.

De melkproductie in **Australië** is in 2009 lichtjes gestegen na een continue daling sedert 2002. De toename zou zich niet kunnen bestendigen voor 2010.

Na een terugval van de productie in 2008 als gevolg van droogte laat **Nieuw-Zeeland** in 2009 opnieuw een duidelijke groei optekenen (+ 9,6 %). De productie bereikt een record van 16,6 miljard liter. Voor 2010 zou de groei terugvallen op 2,5 %. Als gevolg van de droogte begin 2010 is het de vraag of deze groei zal gehaald worden. Over het melkjaar 2009/10 werd een melkprijs van 6,10 NZD per kg vet en eiwit aangekondigd, hetzij een verhoging met 0,40 tegenover een eerdere aankondiging in november 2009. Dit stemt overeen met een melkprijs van 27,5 euro/100 kg.

Koemelkproductie naar regio

(in miljoen ton)	2005	2006	2007 (4)	2008 (4)	2009 (4)
Afrika	24,2	25,5	26,6	27,0	27
Noord-Amerika	88,3	90,3	92,4	94,3	92,9
Zuid-Amerika	54,0	55,0	55,2	56,2	56,5
Azië (1)	75,4	82,0	87,2	91,0	94,0
Azië GOS	13,1	13,2	13,3	14,3	14,5
EU-15	120,8	118,4	118,8	120,6	121,0
EU-25	142,7	140,3	140,9	143,0	143,0
EU-27	148,9	146,9	147,1	149,0	150,0
Andere MOEL	3,8	3,7	3,8	3,8	3,8
EU-GOS	52,0	52,0	52,5	52,5	52,0
Andere W.-Europa (2)	5,6	5,6	5,7	5,8	5,8
Oceanië (3)	25,6	25,3	24,4	25,4	25,9
TOTAAL	490,9	499,5	508,2	519,3	522,4
WERELD	544,0	557,4	566,9	576,5	580,0

(1) Gebaseerd op de leveringen

(2) End van het jaar op 30 juni

(3) End van het jaar op 30 mei

(4) Raming

Bron: USDA

2.1.3. Wereldmarktprijzen klimmen in het najaar 2009 uit een diep dal

De spectaculaire prijsdaling in 2008 hield in 2009 nog aan tot de aanvang van het najaar. Daarna begon een nieuwe klim van de zuivelprijzen. De prijsdalingen waren het gevolg van :

- De economische crisis zorgde voor een veel tragere economische groei waardoor de vraag naar zuivel veel minder snel steeg
- In bepaalde marktsegmenten bleven de effecten van de vraaguitval omwille van de hoge prijzen in 2007 voelbaar

- De melkproductie reageert met grote vertraging op de prijsdaling

De wereldmarktprijs voor **boter** daalde van 3.075 USD/ton in oktober 2008 naar 1.875 USD in januari 2009 en bleef op dit lage niveau tot het einde van de zomer 2009. Dan startte een nieuwe klim met 2.600 in oktober om in januari 2010 3.700 te bereiken. De volatiliteit is enorm : op 6 maand tijd verdubbelde de prijs. In 2010 steeg liep de prijs verder op tot 4.350 USD. De verrassende heropleving in het najaar van 2009 zou deels te verklaren zijn door het feit dat India belangrijke hoeveelheden butteroil kocht in Nieuw-Zeeland. Verder zouden de aankopers van boter op wereldvlak geanticipeerd hebben op nog lagere prijzen en de voorraden afgebouwd hebben. Eens de eerste signalen van prijsstijging kwamen waren de meeste kopers onvoldoende ingedekt.

De prijsevolutie van **magere en volle melkpoeder** volgde hetzelfde patroon in de tijd over het jaar 2009, de prijsstijging van melkpoeder in het najaar was veel minder uitgesproken dan die van boter. Magere melkpoeder startte in 2009 aan 1.650 om eind 2009 te eindigen bij 2.700 USD/ton. Voro volle melkpoeder bedroegen de begin en eindwaarden 1.700 en 3.100 USD/ton.

Nadat de US-dollar in de periode 2001-2008 onophoudelijk in waarde gedaald was , kende de Amerikaanse munt een heropleving in 2009. Op jaarbasis steeg de dollar gemiddeld met 5 % in waarde in 2009, deze stijging zette zich door in het eerste kwartaal van 2010. De goedkopere euro kwam de uitvoer van EU-zuivelproducten ten goede.

Toekomstige prijsevoluties zijn zeer moeilijk te voorspellen. Enerzijds is de volatiliteit op de zuivelmarkt aanzienlijk gestegen, anderzijds zijn ook de evoluties op de grondstoffenmarkt als op de financiële markten bijzonder onvoorspelbaar geworden.

Wereldmarktprijzen (USD/ton f.o.b.) (1)

(derde kwartaal)	Boter	Cheddar	Magere melkpoeder	Volle melkpoeder
1986	800-1.100	1.000-1.100	680-720	900-1.050
1990	1.250-1.400	1.575-1.800	1.100-1.425	1.250-1.400
1991	1.450-1.550	1.550-2.100	1.450-1.550	1.440-1.575
1992	1.350-1.800	1.800-2.200	1.800-2.170	1.750-2.100
1993	1.350-1.550	1.800-2.150	1.400-1.650	1.350-1.650
1994	1.150-1.800	1.650-2.100	1.500-1.900	1.475-1.750
1995	1.600-2.350	1.950-2.430	1.800-2.250	1.750-2.400
1996	1.650-2.500	2.150-2.500	1.600-2.200	1.700-2.300
1997	1.475-2.200	2.250-2.700	1.575-1.950	1.650-2.020
1998	1.800-2.000	2.025-2.450	1.300-1.525	1.750-1.850
1999	1.200-1.850	1.800-2.000	1.150-1.500	1.350-1.650
2000	1.450-1.500	1.800-1.950	1.900-2.200	1.850-2.120
2001	1.250-1.400	2.100-2.450	1.870-2.150	1.900-2.100
2002	990-1.100	1.550-1.650	1.125-1.225	1.150-1.240
2003	1.400-1.475	1.850-2.000	1.600-1.675	1.650-1.725
2004	1.900-2.000	2.750-2.950	2.000-2.150	2.100-2.250
2005	1.975-2.075	3.000-3.250	2.175-2.275	2.175-2.275
2006	1.625-1.750	2.500-2.700	2.150-2.225	2.150-2.250
2007	3.150-3.675	4.550	4.950-5.225	4.775-5.200
2008	3.625-3.900	4.825	3.150-3.350	3.825-4.025
2009	2.100	2.675	2.075	2.225
2010 (2)	3.575-3.875	3.775	2.600-2.875	3.150-3.375
April '10 (3)	4.200-4.500	3.900	3.100-3.400	3.650-4.000

(1) Waarde US-dollar per kalenderjaar :

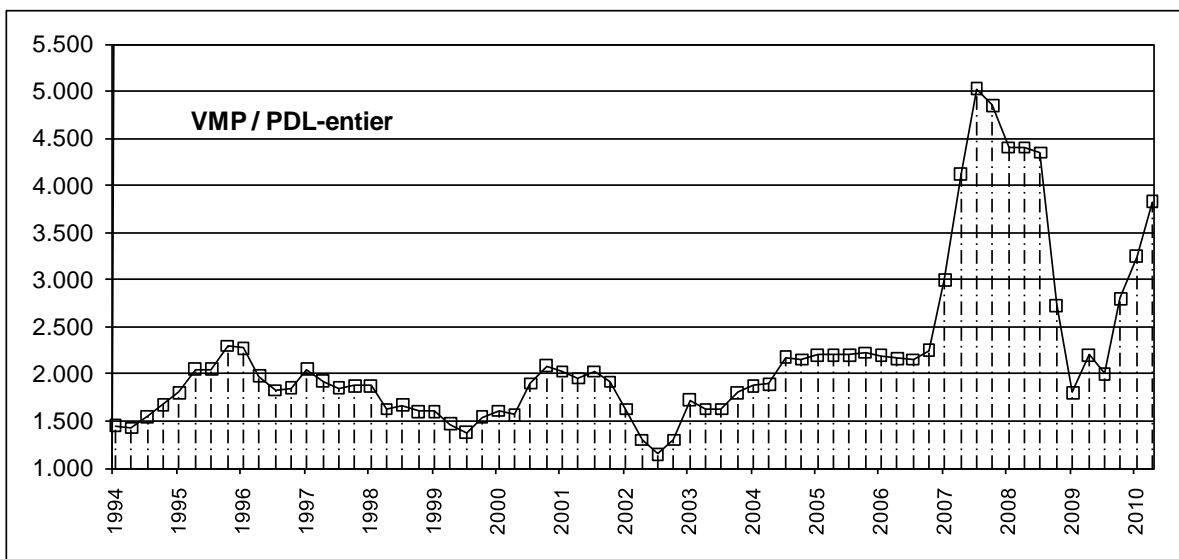
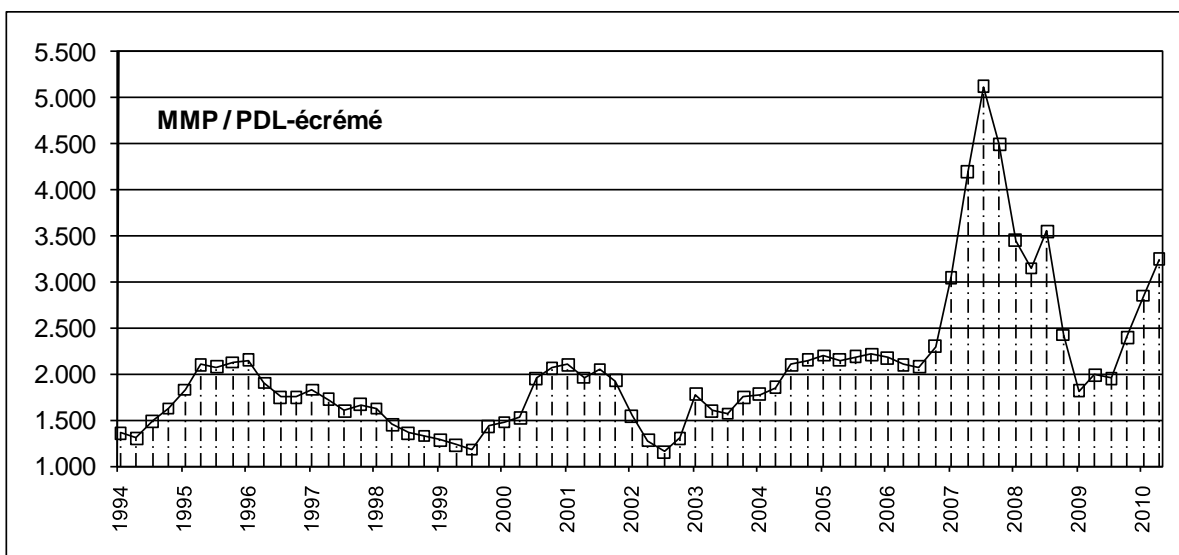
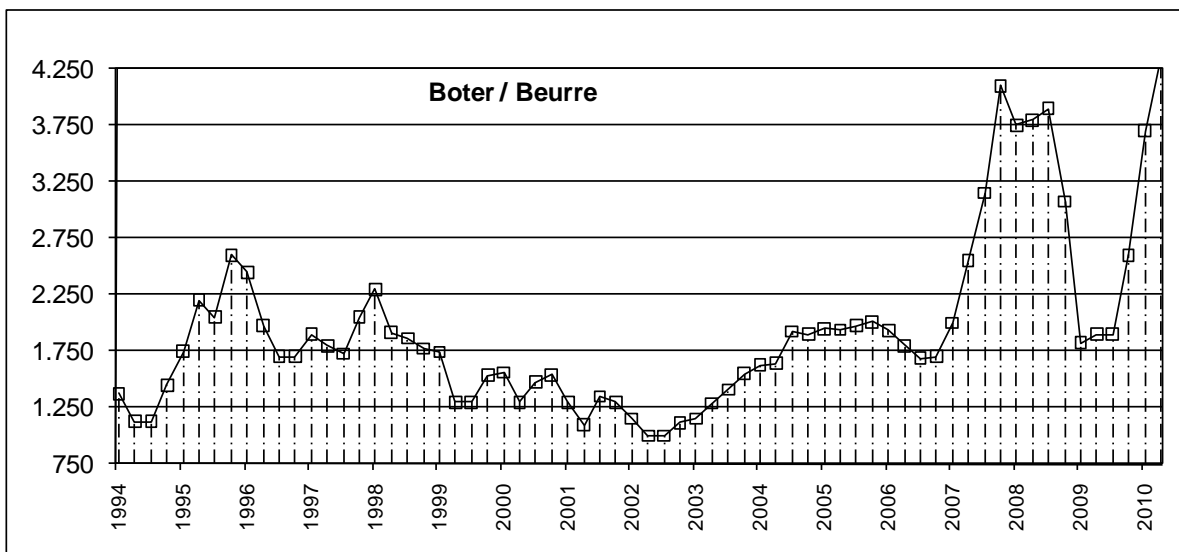
1991: BF 34,18 , 1992: BF 32,12 , 1993: BF 34,57 , 1994: BF 33,43 ,
1995: BF 29,51 , 1996: BF 30,96 , 1997: BF 36,22 , 1998: BF 36,34 ,
1999: € 0,9383 of BF 37,85 , 2000: € 1,0821 of BF 43,65 ,
2001: € 1,123 of BF 45,32 , 2002: € 1,0609 , 2003: € 0,8858 , 2004: € 0,8051 ,
2005: € 0,8046 , 2006: € 0,7974 , 2007: € 0,7262 , 2008: € 0,6833 ,
2009: € 0,7186 , 2010 (2): € 0,7224

(2) Eerste kwartaal

(3) Raming

Bron: ZMP-ZMB en DIN Consultancy (voor Cheddar)

Wereldzuivelmarkt - Gemiddelde prijzen 1994-2009
Marché laitier mondial - Prix moyens 1994-2009

Bron/Source: ZMP
 (1) F.O.B. West-Europese havens / F.O.B. ports Europe occidentale

2.1.4. Voorraden worden opnieuw opgebouwd

Wereldvoorraadsituatie (per 31 december) (1)

(1.000 ton)	1990	1995	2000	2005	2007	2008	2009
BOTER							
EU-12, EU-15, EU-25, EU-27 (2)	331	145	123	219	50	53	130
USA	130	10	10	25	64	54	64
Australië	20	8	20	2	4	21	33
Nieuw-Zeeland	85	130	75	49	17	73	66
...							
TOTAAL (3)	727	367	339	357	164	—	—
MAGERE MELKPOEDER							
EU-12, EU-15, EU-25, EU-27 (2)	500	66	100	58	0	0	280
USA	90	40	300	—	—	112	82
Australië	6	16	4	4	26	52	60
Nieuw-Zeeland	24	34	49	80	8	55	53
...							
TOTAAL (4)	828	325	628	207	40	—	—

(1) Publieke voorraden én private opslag, voorlopig

(2) Vanaf 1995 EU-15, vanaf 2004 EU-25; vanaf 2007 EU-27

(3) West-Europa, Oost-Europa, ex-USSR, Noord-Amerika, Zuid-Amerika, Zuid-Afrika, Japan, Indië en Oceanië

(4) Vóór 2002: zie (3), Vanaf 2002 en 2003: West-Europa, Rusland, Mexico, USA, Zuid-Amerika, China en

Oceanië. Vanaf 2004: West-Europa, Rusland, Mexico, Zuid-Amerika, China en Oceanië

Bron: CNIEL/USDA

De voorraden aan magere melkpoeder en boter namen in 2009 aanzienlijk toe in de EU. Het interventiesysteem trad in werking als vangnet voor de zeer lage prijzen. In andere wereldregio's namen de voorraden eerder af.

2.1.5. Wereldhandel neemt toe

Dankzij een sterk vierde kwartaal kon de wereldhandel in 2009 voor alle zuivelproducten toenemen. Boter en melkpoeder kenden een stijging van 10 % of meer, kaas nam toe met 4 %. Dit niettegenstaande de economische crisis op wereldvlak.

De wereldhandel in **kaas** steeg ongeveer 4 % in 2009. De EU kon haar marktaandeel behouden. De Nieuw-Zeelandse uitvoer steeg met 18 %, terwijl de uitvoer uit de USA aanzienlijk afnam. De grootste stijgers qua invoer van kaas waren Egypte, Brazilië en Algerije. Ook China voerde met ruim 5.000 ton extra ongeveer 40 % meer kaas in dan in 2008. De uitvoer van kaas naar Rusland daalde met 5 % of zo'n 13.000 ton. Ook de uitvoer naar de USA en Saoedi-Arabië liep terug.

De wereldhandel in **boter en butteroil** steeg met 13 %. De groei kwam vooral voor rekening van Oceanië. De EU-uitvoer daalde licht, terwijl de uitvoer van boter vanuit de USA met bijna 70 % daalde. In 2008 kende die uitvoer een verdubbeling. De invoer van boter steeg het sterkst in Egypte, India en China. De invoer in India vertienvoudigde (+ 25.000 ton), die in China verdubbelde (+ 16.500 ton).

Ook bij **volle melkpoeder** kwam de stijging volledig op rekening van Nieuw-Zeeland (+32 %). Na een forse stijging in 2008 daalde de uitvoer vanuit de EU met 5 %. Na de spectaculaire stijging van de uitvoer vanuit ons land in 2008 (+ 80 %) moest nu 17 % prijsgegeven worden. België neemt 5 % van de wereldhandel van volle melkpoeder voor haar rekening. Op Nederland en Denemarken na is België

de belangrijkste uitvoerder van de EU van volle melkpoeder. De handel naar China nam in 2009 spectaculair toe, nl. met 123.000 ton of 175 %. Daarmee wordt China het grootste invoerland met 190.000 ton. Vooral NZ speelde hierop in, ook de EU wist veel meer volume af te zetten in China. Verder kende de invoer in de Verenigde Arabische Emiraten een verdubbeling (+ 38.000 ton) terwijl ook Algerije de invoer opdreef met 12 % of 19.000 ton. Wat dit laatste land betreft neemt NZ meer en meer de markt in ten nadele van de EU. Na een verdubbeling van de invoer vorig jaar valt Venezuela terug op het niveau van 2007. Het komt als invoerland op de derde plaats.

De wereldhandel in **magere melkpoeder** steeg in 2009 met zo'n 10 %. Groeiërs waren vooral NZ (+ 69 %), de EU (+31 %) en Australië (+33 %). De USA kenden een daling van 36 %. Ons land kende een toename met 53 % en heeft 5 % van de wereldmarkt. Nederland kende een stijging van 90 % en komt op de tweede plaats. Ook hier steeg de invoer in China spectaculair.

Wereldhandel in zuivelproducten

Exclusief intra-EU-handel

(1.000 ton)	1980	1990	2000	2005	2007	2008 (1)	2009 (1)
BOTER & BUTTEROIL							
EU	593	259	175	311	211	150	143
Andere landen	357	550	566	529	589	600	707
TOTAAL Wereld	950	809	741	840	800	750	850
EU-aandeel (%)	62,4	32,0	23,6	37,0	26,4	20,0	16,8
MAGERE MELKPOEDER							
EU	578	330	357	189	201	177	227
Andere landen	417	601	976	911	899	1.073	1.153
TOTAAL Wereld	995	931	1.333	1.100	1.100	1.250	1.380
EU-aandeel (%)	58,1	35,4	26,8	17,2	18,3	14,2	16,4
VOLLE MELKPOEDER							
EU	524	502	575	486	364	491	450
Andere landen	190	384	840	1.194	1.216	1.189	1.400
TOTAAL Wereld	714	886	1.415	1.680	1.580	1.680	1.850
EU-aandeel (%)	73,4	56,7	40,6	28,9	23,0	29,2	24,3
KAAS							
EU	307	451	458	546	594	555	576
Andere landen	403	436	781	904	735	735	735
TOTAAL Wereld	710	887	1.239	1.450	1.530	1.400	1.450
EU-aandeel (%)	43,2	50,8	37,0	37,7	38,8	39,6	39,7

(1) Voorlopig/Raming
Bron: ZMB